

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

## Beslut av tjänsteutbudsrådet

# Beslut av tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården om kriterierna för mammografiundersökning för att tidigt konstatera bröstcancer hos symptomfria personer som tidigare har behandlats för bröstcancer

Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården beslutar med stöd av 111.2 § i strålsäkerhetslagen (859/2018):

### **Tillämpningsområde**

Detta beslut tillämpas på formulering av en sådan skriftlig motivering som avses i 111.1 § i strålsäkerhetslagen för ett berättigande för mammografiundersökning för att tidigt konstatera bröstcancer hos symptomfria personer som tidigare har behandlats för bröstcancer.

Beslutet gäller de undersökningar som görs i samband med sådana hälso- och sjukvårdstjänster som avses i 1 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), 1 § i Ålands landskapslag om hälso- och sjukvård (2011:114) och 1 § i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990).

Detta beslut tillämpas inte på undersökningar som

- 1) ingår i screeningprogram som avses i statsrådets förordning om screening (339/2011),

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

- 2) är en del av det medicinska forskningsprogram som avses i lagen om medicinsk forskning (488/1999), av sådan medicinsk forskning som avses i lagen om medicintekniska produkter (719/2021) eller i någon annan lagstiftning, eller
- 3) gäller personer med en bekräftad hög genetisk risk för bröstcancer.

### **Kriterier**

En mammografiundersökning för en symptomfri person som tidigare behandlats för bröstcancer är berättigad när

- 1) det är över 3 år sedan behandlingen avslutades för personer som fyllt 50 år och minst 2 år sedan den senaste mammografin utfördes,
- 2) minst 1 år sedan den senaste mammografin utfördes för personer som inte fyllt 50 år, eller
- 3) det är högst 3 år sedan behandlingen avslutades och minst 1 år sedan den senaste mammografin utfördes.

### **Ikraftträdande**

Detta beslut träder i kraft den 1 november 2024 och gäller tills vidare.

Helsingfors den 27 augusti 2024.

Ordförande Sirkku Pikkujämsä

Specialsakkunnig Hanna-Mari Jauhonen

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

## Beslutets tillgänglighet

Detta beslut med motiveringar har publicerats på webbplatsen för tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården <https://palveluvalikoima.fi/sv/kriterier>

Bilaga Motivering till beslutet

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

## Bilaga

### Motivering till beslutet

#### Inledning

Bröstcancer är den vanligaste cancerformen hos kvinnor i Finland. Personer som har haft bröstcancer löper risk för att få cancer igen i bröstet eller armhålan och har också jämfört med den friska befolkningen en ökad risk för ny cancer i det andra bröstet. Syftet med uppföljningen efter att behandlingen av bröstcancer har avslutats är att i ett tidigt skede se om cancer återkommer i samma bröst eller konstatera ny cancer i det andra bröstet. Vid uppföljningen görs det en mammografiundersökning med regelbundna intervall. Berättigandet för mammografiundersökning i fråga om symptomfria personer som behandlats för bröstcancer har inte bedömts förut i Finland.

#### Bakgrund

Enligt 111 § i strålsäkerhetslagen (859/2018) som trädde i kraft i december 2018 ska det, om det för en tidig diagnos av en sjukdom hos en symptomfri person behövs medicinsk exponering som inte ingår i ett screeningprogram, formuleras en särskild skriftlig motivering om berättigandet till medicinsk exponering som gäller personen i fråga. När motiveringen formuleras ska man iaktta de kriterier för att delta i undersökningar som fastställs av tjänsteutbudsrådet, och detta krav gäller också de hälso- och sjukvårdstjänster som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård. Strålsäkerhetslagen gäller i hela Finland, inbegripet Åland. Genom strålsäkerhetslagen genomförs strålskyddsdirektivet 2013/59/Euratom.

Antalet kvinnor i Finland som har haft bröstcancer och som är vid liv är cirka 80 000. Det har inte gjorts många undersökningar om hur personer som har haft bröstcancer har följts upp med bilddiagnostik. Trots den regelbundna uppföljningen med bilddiagnostik upptäcks en stor del av återfallen genom extra bilddiagnostiska undersökningar också när det gäller personer som haft bröstcancer förut.

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

## Målsättning

Syftet med kriterierna är att ge riktlinjer för förutsättningarna för mammografiundersökning av symptomfria personer som tidigare behandlats för bröstcancer. De kriterier som anges här har utarbetats utgående från forskningsbevis. Tillämpningsområde av det första kriteriet har avgränsats till personer som fyllt 50 år, eftersom det inte finns tillräckliga vetenskapliga bevis för att kunna fastställa kriterier för yngre personer. Å andra sidan finns det inte heller mycket vetenskaplig forskning om berättigandet av mammografi när det gäller äldre. När det har förflutit 10 år sedan behandlingen av bröstcancer avslutades är risken för att cancer återkommer i samma bröst mycket liten. På grund av den ökade risken för cancer i det andra bröstet och risken för att cancer återkommer i det behandlade bröstet rekommenderas det att mammografiundersökningarna ska fortsätta göras med 2 års mellanrum så länge det allmänna hälsotillståndet förblir bra och den förväntade återstående livstiden är över 5–10 år, dvs. 75–80 år. För symptomfria personer med bröstcancer i anamnesen som har diagnostiserats med en måttligt ökad risk för bröstcancer, t.ex. på grund av en genetisk variation, kan den rekommenderade årliga mammografiscreeningen övervägas. Varje gång det ska göras en röntgenundersökning av en symptomfri person ska det dock alltid ges en motivering på det sätt som avses i 111 § i strålsäkerhetslagen.

Symptomfria personer med en bekräftad hög genetisk risk för bröstcancer omfattas inte av tillämpningsområdet för dessa kriterier eftersom tjänsteutbudsrådet har fastställt särskilda kriterier för dem, som trädde i kraft den 1 mars 2022.

Kriterierna medför inga ändringar i screeningen av bröstcancer. I Finland kallas alla kvinnor som fyllt 50 år till en screening med mammografi med 2 års mellanrum. Det rekommenderas att också symptomfria personer som behandlats för bröstcancer förut ska delta i screeningen med mammografi i enlighet med screeningprogrammet. När det har gått 3 år sedan behandlingen avslutades behöver symptomfria personer inte genomgå extra mammografiundersökningar utöver de som görs vid screeningen. Under de första 3 åren efter behandlingen kan mammografiundersökning göras vid behov med 1 års mellanrum,

STM023:00/2023  
VN/6464/2022

dvs. utöver screeningen kan mammografin under denna tid utföras även under åren mellan screeningarna.

Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården följer den vetenskapliga utvecklingen och fastställer vid behov nya kriterier.